

JOHANNIS VANDEN HONERT, T. H. FILII,
O R A T I O
DE VITA ET OBITU
Clarissimi ac Plurimum Venerandi Viri,
FRANCISCI FABRICII,

SACROSANCTAE THEOLOGIAE DOCTORIS, EJUSDEMQUE
FACULTATIS, NEC NON ORATORIAE SACRAE, IN ACA-
DEMIA BATAVA, QUAE EST LEIDAE, PROFESSORIS
ORDINARIJ; SOCIETATI REGIAE ANGLICANAE, PRO
PROMOVENDO EUANGELIO IN PARTIBUS TRANS-
MARINIS, ADSCRIPTI; ECCLESIAE DENIQUE
LEIDENSIS PASTORIS;

Ex Magnifici Rectoris & Amplissimi Senatus A-
cademici Decreto, habita

In Auditorio Majori, a. d. XVI. Septemb.
MDCCXXXVIII.

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud SAMUELEM LUCHTMANS, 1738.
Academiae Typographum.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1928

1928

1928

JOHANNIS VANDEN HONERT,
T. H. FILII,

O R A T I O
F U N E B R I S.

MAGNIFICE RECTOR.

ILLUSTRISSIMI ATQUE GRAVISSIMI ACADEMIAE BATAVAE CURATORES.

NOBILISSIMI AMPLISSIMIQUE VIRI, PRAETOR, CON-
SULES, SCABINI, QUIQUE IIS VEL A CONSILIIS E-
STIS, VEL A TABULIS, VIRI CONSULTISSIMI.

DIVINARUM HUMANARUMQUE DISCIPLINARUM
CLARISSIMI PROFESSORES, TOTO LITTERARUM
ORBE CELEBERRIMI VIRI, CONJUNCTISSIMI COL-
LEGAE.

VIR CONSULTISSIME, QUI CONSESSUI ACADEMICO
JURIDICO AB ACTIS ES.

AMPLISSIMI SPECTATISSIMIQUE VIRI, QUI CELEBER-
RIMO, QUEM LUGEMUS, DEFUNCTO ADFINITATE
PROXIMI ESTIS.

MENTIS DIVINAE INTERPRETES FIDISSIMI, FACUN-
DISSIMI, REBUS IN USUM ECCLESIAE GERENDIS
JUCUNDISSIMI SOCII.

A 2

LEC-

4 JOH. VANDEN HONERT, T.H. FILII,
LECTORES DOCTISSIMI, EXPERTISSIMI
OMNIUM ARTIUM ET SCIENTIARUM ERUDITISSIMI
DOCTORES.

CIVES, HOSPITES, QUOTQUOT ADESTIS, HUMANIS-
SIMI ET MAXIME HONORANDI.

TU DENIQUE, LECTISSIMA JUVENTUTIS CORONA,
SPES ECCLESIAE, SPES PATRIAE, PARENTUM AMOR,
ACADEMIAE ORNAMENTUM, NOSTRAE DENIQUE
CURAE, ATQUE DELICIAE.

uibus, anno praeterito, ritibus haec Bonae
Mentis Aedes, hoc virtutis atque Ho-
noris Sanctissimum Templum, hic deni-
que Sapientiae Prudentiaeque Amoenis-
simus Hortus, lectissimis ex toto terrarum orbe Ju-
venibus, instar apum, ad lectissimos ex omni genere
flores convolantibus, publica auctoritate aperieba-
tur, iisdem ut hodie, post diuturnum Musarum si-
lentium, & optimorum Alumnorum, aestivalis de
more feriis, absentiam, his redeuntibus, aliisque
in nostram, litteris bonisque artibus celeberrimam,
aequissimisque administratam legibus, Civitatem
admissis, referetur, gravissimum, quod diu nobis
impendit, ac tandem aliquando incidit, fatum po-
stulat flagitatque. Quocumque enim nos conver-
timus, omnia ad testificandum animi dolorem com-
posita cernimus: vultus, vestes, pulpita, parietes,
& ipsa, quae splendere consueverunt, nunc autem
omni

omni splendore orbata, nigrisque circumvoluta pan-
nis praeferuntur, Academiae insignia, quàm tristi
acerboque adficiamur luctu, loquuntur.

Eodem plane, nec alio modo, Humanissimi Au-
ditores, ante annum, in hoc augustissimo loco,
quem summa animi nostri voluptate, ad fausta be-
neque ominata verba, multaeque divinae humanae-
que sapientiae praecepta tradenda accipiendaque,
frequentare, multisque & maxime gratis inaugura-
tionum aliarumque festivitatum adclamationibus,
aliisque laetitiae haud fucatae signis condecorare so-
lemus, comparata omnia erant. Nec mirum! Ea-
dem enim, quae nunc, eo tempore causa moero-
ris & ratio fuit. Tunc enim animo gestuque moe-
stissimo (quis enim, nisi impius, in communi cala-
mitate taceret?) lugebamus eximium, meoque prae-
conio longè majorem Virum, Integerrimum justi-
tiae Sacerdotem, Johannem Ortwinum Westen-
bergium, in quo uno quantam Jurisprudencia fece-
rit jacturam, Disertissimus, quem nactus est, Ora-
tor, & laudum certissimus Praeco, sic enarravit,
ut omne tulisse punctum uno omnium ore dicatur.

Hoc autem vulnere, quod latissime patuit, vix
sanato, ecce (ut sunt humana) novum, nec minus
grave, nostro inflictum Lyceo, sentimus omnes at-
que dolemus. Franciscus enim Fabricius, Vir sine
controversia magnus, Academiae nostrae grande
decus & insigne ornamentum, castissimus Theolo-

gus, Orator multo pollens eloquio, praeclara eruditione ac longo rerum usu exercitatus, tum in Templis, tum in Scholis, rerum divinarum Doctor, gregis Deo Religionique sacri fidelissimus Pastor, vitam, summa diligentia & probata omnibus fide actam, cum morte, diu quidem, propter gravissimum, quocum ipsi conflictandum erat, morbum, praevisâ, iis tamen omnibus, qui hoc certissimo Amico, jucundissimo Comite, & expertissimo Duce carere debent, haud minus acerbâ, mutavit, nosque in ipsis Feriis, quibus honestum maxime & necessarium à gravioribus negotiis dabatur otium, omni quiete & animi tranquillitate, qua sola otium illud prodesse possit & commendari, privavit.

Quis enim eorum, quibus datum erat ab ore sapientissimi Magistri pendere, dulcissimoque lacteae eloquentiae flumine refici, singultus, vulnerati laceratique pectoris verissimos testes, ita audiet, ut non maximo ipse motu concutiat? Quis gravissimos Academiae & Ecclesiae Antistites, quàm fragilis, quàm caduca, quàm denique mortalis sit humana natura, optime scientes, nec leviori ictu, quippe quos quotidianum aliorum exemplum, & ipsa erga Deum religio melius docuit, facile conturbandos, in maximo dolore, nisi & ipse quàm magna sit haec clades, quae tranquillos ita animos movet, vividissime perlentiscat, tantoque frangatur ma-

malo, conspiciere poterit? Quis illustrissimam, non sanguine tantum & adfinatē, sed morum etiam & animorum vinculo conjunctissimam familiam in acerbissimum comitabitur luctum, ipse ab omni abstinens luctu? Quis denique in Aedes Funestas! Mens, Auditores, quoties in hujus moeroris mentionem incidam (incido autem saepissime) sic mihi perturbatur, ut, quibus me explicem verbis, haud inveniam. Quis, inquam, in Aedes Funestas sine moerore intrabit? Quis Nobilissimam, annis multisque confectam incommodis Matronam, tanto Marito orbatam, ejusdemque memoriam piis frequentissimè lacrymis, dum idoneo, quo id faciat, sermone destituatur, prosequentem, immoto sic animo videre, ut ipse non in lacrymas eat, ullo prorsus modo potuerit? Lapis, non Homo, erit, qui ad haec omnia non commovebitur.

Haud equidem me latet, Auditores Humanissimi, quàm verum sit, vulgo quod dici solet, cito arescere lacrymam, praesertim in alienis malis. Verum haec, si quid mihi, rem, ut se habeat, omnem, quo usque, partim ex editis ab ipso Defuncto, & publici juris factis Commentariis, partim ex conscriptis ab eo rerum suarum Annalibus, partim denique ex mea aliorumque, quos coram habeo, memoria, ad meam pervenerit notitiam, elocuturo, nec ambitiosum longeque petiturum verborum ornatum adhibituro, credatis, non sunt aliena,

na, sed communia Academiae & Ecclesiae mala. Academia enim Batava³, nec ea tantum, verum etiam (unum Henricum Debetium, non annis tantum atque canitie, sed multis praeterea nominibus maxime spectabilem Senem, si excipiamus) Leidenfis Ecclesia, omnium aetate munereque seniore Duce, & prudentissimum rerum suarum Consultorem, lente quidem in deliberatione festinantem, sed maturi deinde honestique consilii atque propositi tenacissimum, magnâque, per annos, non otio, sed rebus, in usum Ecclesiae & Academiae gerendis, impensos, autoritate, quae senectutis apex est, praeditum, hoc gravissimo amisit & infestissimo casu.

Tanto autem Viro ut ego, more institutoque Majorum, & introductâ à multis retro annis consuetudine, parentarem, justaque beatæ ejus memoriae persolverem, hic dies Magnifici Rectoris & Amplissimi Senatus Academici decreto est dictus. Hoc ut pietatis munere, eum pro Rostris quasi laudaturus, legitime fungar, in hunc amplissimum, & ornatissimis Clarissimorum, deque Republica Litteraria optime meritorum Virorum Orationibus dicatum locum conscendi. Hoc denique ut ex me audiatis, Humanissimi Auditores, omnes huc confluxistis.

Verum enim vero, dum de hoc die, num huic equidem solennitati satis foret adcommodatus, cogitare

gitare coeperim, in alia omnia ivissem facillime. Quid enim incongruum magis, rem si ita, ut primâ se offert fronte, contemplemur, videbitur unquam, quàm multos, laetitiae magis, quàm tristitiae, adsueros, deque Academiis omnia sibi suisque bene pollicitos Juvenes, lugubri veste, moestissimo sermone, facieque ad exprimendas summae tristitiae notas compositâ, in tenebricosam maxime & atram Scholam suscipere? Haecine, inquit, est ea Alma Mater; bonarum, quibus delectaremur, artium Magistra; ingeniorum Fautrix, veram ad honores & stabile gaudium monstratura viam? Taline veste, ad cujus adspæctum mente concidimus omnes, in tanto nos luctu, in tanto denique squalore excipiet? Itane ad litterarum amorem, & ipsam, quae fide, honestate, religioneque colatur, virtutem incitari, &, quibus eatur ad astra modis, doceri debemus?

Si autem ea, qua decet, animi adtentione ad hanc rem existimandam, suoque ponderandam momento, adcedamus paululum propius, num, si fatalis, ut magnos lugeamus Viros, necessitas nobis incumbat, ullus in toto anno dies, quo id opportunius fiat, quaeri possit & excogitari, dubitabimus valde. Quid, quaeso, excelsae mentis Juvenibus, honesto natis loco, inque hoc Stadium jam jam prodituris, ut legitime currant; quid bene currentibus, ut, quo coeperint, pede pergant, utilius,
B quid

quid magis adcommodatum adcidere poterit, quàm quòd ex Eruditissimorum, qui litteris inclaruerunt, Virorum Historiis, & ordine quasi enarratis Annalibus audiant, qua via, quibus Ducibus, quantis studiis, quot vigiliis, una ad Virtutis atque Honoris Templum janua pateat: palmam equidem omnibus in medio positam esse, sed non nisi benè merenti dandam: hocque unicum, sed honorificum maximè atque perenne, quo tendant, multarum, quas subire debent voluntque, molestiarum præmium esse. Sic ignavis, si qui forte sint, somnus excutietur: sic bene currentibus, ne qua ratione deficient, calcar adhibebitur: sic denique nimium festinantibus, inque metam, si fieri id posset, nec ituris, nec cursuris, sed volaturis, frenum, ne in sui perniciem ruant & summam ignominiam, injicietur.

Nec alio, si benè quid videam, animo scopo-que, Auditores Humanissimi, apud seculum prius, non triumphi modo, verum etiam trophæa egregiis, deque Republica optime meritis, decernebantur Viris, nisi ut ipsorum memoriam aeternitati consecrarent, aliosque ad magna excitarent & memorabilia facinora. Horum enim mira vis est, & magna potestas. Nec enim tantus unquam Themistocles fuisset, ut nemo Graecorum ei anteferatur, pauci pares habeantur, nisi Miltiadis trophæa eum, multo honestati bonisque inimico moribus fopore

pore obrutum, expergefeciffent, inque fui admirationem rapuiffent. Nec eft, quod alia aliunde exempla repetam. Sacrofancta nobis Volumina, à Viris Deo plenis confcripta, perpetuas eorum, qui tum in Ecclefia, tum in Republica, verâ, quae fola Deo probatur, virtute eminebant, laudes ubique celebrant, ut nos ad imitandam eorum fidem incitemur, memores qualem fuma ipforum pietas erga Numen praefantiffimae mentis fortita eventum fuerit.

Dum autem, ut in proverbio eft, variis modis benè fiat, is mihi rerum ordo prae aliis placuit femper, quem, in defcribenda Epaminondae, Thebanorum, ut fapientiffimi, fic ftrenuiffimi Imperatoris, Hiftoria, fervavit ille certiffimae fidei, & elegantiffimi fermonis Scriptor, Cornelius Nepos, quem ego, non equidem facundiâ (hoc enim fi prae me unquam ferrem, in omnium, qui Romam, eloquentiae Matrem, vel è limine falutarunt, & fluens ab illo Auctore mel cum lacte primis, ut ajunt, labris gultarunt, indignationem non incurere non poffem) fed rerum dicendarum ferie fequendum mihi Ducem elegi, quem fi non adfequar, imitabor tamen proximè. Quum enim exprimere imaginem confuetudinis atque vitae velimus Francifci Fabricii, nihil videmur debere praetermittere, quod pertineat ad eam declarandam. Quare dicemus primum de genere ejus; deinde quibus

bus disciplinis, & à quibus sit eruditus; tum de moribus, ingeniiue facultatibus, & si qua alia digna memoria erunt; postremo de rebus gestis.

Ut artem quaevis terra alit, sic bonos ubique & sapientes suam habere patriam, tam certum est, quam quod certissimum. Aristoteles unde? Nonne ex ignobili Stagira? Unde, nisi ex servili Cappadocia, genus Strabo atque originem traxit? Quot, quaeso, Servi, ab Augusto, aliisque rerum Dominis, libertate donati, litteris, moribus, praeclaris denique factis aeternam, omnique invidia livoreque majorem, suo nomini famam consecuti fuerunt, quibus, quo nati fuerint aëre, num crassiori, num subtiliori, ad excolendum ingenium faciebat omnino nihil. Hinc quo noster loco vitales carpere auras coeperit, primùmque adspexerit lucem, non longa oratione narrabo. Nam praeterquam quod id ad ingenium personaeque dignitatem nihil conferre potest, tantum de Urbe, si id adgrederer, mihi dicendum foret, ut ipsam, in tanta Civitate, personam amitterem facile. Urbs enim ipsi natalis est Amstelodamum, de qua tacere praestat, quàm pauca dicere. Si autem, qua ortus gente fuerit, quaeratis, id, quàm potuerim brevissime, referam.

Pater Francisci Fabricii erat Johannes Fabricius, Amstelodamensis, Patre, Avis, Atavis, longâ Majorum serie, Amstelodamensibus, nec mino-

ris

ris ordinis Mercatoribus , editus , anno praeteriti seculi trigesimo secundo. Huic autem Johanni Praeter erat Arnoldus Fabricius , Ecclesiae quondam Offendregtanae vigilantissimus Pastor : ex cujus Filio Gerardo , Pagi , qui dicitur *Etten* , in Regione Bredana , strenuissimo Praetore , natus est Gerardus Fabricius , qui Ecclesiae , quae Christo in eodem Pago colligitur , summa cum laude praest. Mariam verò , ejusdem Arnoldi Fabricii Filiam , in matrimonio habuit Clemens Strefo , Amstelodamensium , dum viveret , Pastorum , sive eruditionem , multis cedro dignissimis libris comprobata , sive magnam de pascendo grege atque tuendo curam , sive assiduam publici atque à Deo assignati officii munerisque functionem respiciamus , nulli secundus. Ex quo conjugio habemus Zachariam Jacobum Stresonem , mentis divinae , in Ecclesia Leidensi , ut doctissimum , ita fidissimum Interpretem , qui perantiquam , nulloque temporis intervallo interruptam , inde à pulsa ex his terris Pontificiorum superstitione , & purgatis Ecclesiae sacris , laudem , qua Gens Stresonica in ore omni semper populo fuit , summa dignitate sustentat , perque Filium suum Clementem , magnae spei Juvenem , Academiae nostrae ornatissimum Civem , in spem Familiae Ecclesiaeque optimè crescentem , ad feros , si quid mea valeant vota , Nepotes propagare pergit.

Ipsè vero Johannes , nostri Fabricii Pater , primò

in aliquo Pago, qui nostro sermone dicitur, *het Sand daer buyten*, in tractu, sive Marquisatu, qui dicitur *Bergen op den Soom*, deinde in alio Pago Nieuwerkerk, in Urbis Meursanae vicinia, ac tandem in ipsa illa Urbe sacris summa diligentia operam dedit: quorsum se, ut certo nobis indice constat, non tam sua sponte, quam eorum auctoritate contulerat, qui ipsi sanguine proximi erant. Habuit enim unicam Matris suae Sororem, Sophiam Stuynings, ex Clarissima Stuyningiorum & Gooriorum Familia, multis in ea Regione muneribus, amplissimisque honoribus egregie perfuncta, Principibusque propterea Arausionensibus longe gratissima, oriundam, Gerardi Bekkeri, Consulis Meursani, Uxorem. Hi autem Homines, aetate longè pro-
 vecti, nec natis ex se liberis beati, omnem movebant lapidem, nec aliquid intentatum relinquebant, donec eum permoverent, ut oblatam in ea Urbe Ecclesiaeque conditionem acciperet, cum iis, ut cum Patre Matreque Filius, victurus, ultimumque iis morituris officium praestiturus. Cujus tamen voti compotes facti non sunt. Is enim, ante eos, trigesimo sexto aetatis anno, ex hominum vita in veram electorum à Deo renatorumque Filiorum Patriam, Coelum, migravit.

Dum autem, in illa Urbe, Deo, Ecclesiae, Consanguineis denique atque Amicis viveret, animum ad Uxorem adpulit, eandemque non alibi,
 sed

sed in patria sede, Amstelodamo, quaesivit; nec parvo labore, optime scientem quàm sit dulce natale solum, ut, maximâ splendidissimâque Urbe, charissimâque Familiâ relictâ, cum eo in peregrinum sibi, nec tantae amoenitatis celebritatisque locum transfret, in adfensum pertraxit. Erat autem illa Catharina Felbier, haud obscura tunc temporis in Patriciis Mercatoribusque, nunc autem, quia omnis mascula stirps de medio sublata est, ignota plane, & ipso nomine extincta Gente originem trahens. Pater enim ejus erat Franciscus Felbier, cujus Frater Johannes, & natus ex eo Fratre Ne-pos, Michaël, Magistratibus Goudanis adscripti erant. Ipse autem Franciscus minime infelix in maximo totius Orbis Emporio, Amstelodamo, Mercator fuit, nec non Militaris, cui conscriptae ex ejusdem Urbis Civibus Cohortes subsunt, Concilii Adfessor, & Ecclesiae primò Diaconus, deinde Senior, qui his ministeriis ecclesiasticis, per ordinarias vicissitudines interruptis restitutisque, quinquaginta annorum spatio, & plus eo, dignissime functus est.

Ex hac autem Coniuge Johannes ille Fabricius quinque equidem liberos sustulit, sed omnes in prima infantia mortuos, si unum Franciscum nostrum excipiamus, qui non Meursae, ubi Parentes ejus habitabant, sed, casu nescio quo, Amstelodam, decimo die Aprilis, Anno millesimo sexcentesimo sexa-

sexagesimo tertio, in aedibus Avi Materni, Francisci Felbierii, nascebatur: à quo postridie Sacro de Fonte susceptus, deque ejus nomine *Franciscus*, in Meridionali, ut dicitur, Templo, denominatus fuit. Quod, dum infans, per sacrosanctum Baptismi sigillum, Deo offerebatur, sancte promiserat, atque in se susceperat Venerandus ille Senex, id, donec vivere in his desierit terris, fidelissime praestitit, maxime cum Nepos ille tam cito in ejus unius curam tutelamque perveniret. Vix enim quinque annorum puerulus, utroque Parente, Patre primum, ac paulò post Matre orbatus, nec ullos paterni sanguinis Majores, aliosque proximae necessitudinis, in ea maxime Urbe, ejusdemque vicinia, qui fidellem de Orphano curam gererent, Consanguineos habens, solius Avi Materni pupillus fiebat: qui eum, ut unicam dilectissimae natuque minimae Filiae sobolem, tenerrimo suscipiebat adfectu, id daturus operam, ut ingenue liberaliterque educaretur, omnibusque erudiretur doctrinis, quibus puerilis aetas impertiri debet. Hinc non legendi tantum atque scribendi utilissimam artem, sine qua hominum vita verissima mors est, verum etiam Arithmeticam, maximorum negotiorum praestantissimam lucem, & linguam Gallicam, qua, etiamsi eâ minus facile loqueretur, semper tamen valde delectabatur, didicit.

Neque his, angustioribus certè, cancellis circumscribi

scribi poterat & contineri diligentia ejus. Paulo majora, quae viam ad maxima sternerent, de tanti ingenii puero canenda erant. Annum enim decimum agens, ut latinis graecisque, ad concipiendam sapientiam, litteris imbueretur animus ejus, & praepararetur, ad publicas Amstaelodami Scholas delatus ab amantissimo Avo fuit. Hic autem in ipso Stadii initio constitutus, intra tertium mensem, novo quasi fulmine tactus, ultimo, ut videbatur, inter homines praesidio, Avo Materno, atque Tutore unico, carere debuit. Is autem ferme octogenarius, cum in gravissimum & ineluctabilem, id maximè aetatis, morbum incidisset, nostrum Franciscum, tanti amoris, tantaeque spei Nepotem, ad se adcersivit, eundemque, aperto capite, flexisque genibus, ad lecti spondam procumbere, patriarchalem benedictionem, positus in tenerrimo, nec tanto oneri adsuefacto capite senilibus mortique proximis manibus, ab eo accepturum, ut charitate, sic auctoritate summa, jussit: atque praeterea, quantum id capere pectus puerile poterat, argumentis, numero multis & pondere gravibus, monuit, ut Theologicis maxime scientiis, quibus sacrae Deo Ecclesiae commodis tandem aliquando inserviret, omnibus animi corporisque incumberet viribus; addens, hanc quoque summam votorum beati, de hoc filio, Patris fuisse.

Ecce Franciscus noster, Patre, Matre, Avis, A-
C viis,

viis, aliisque sanguine proximis, quorum providae committeretur curae, in tenella, multisque, ut novimus omnes, vitiis maximè exposita aetate, orbat. Deo autem, ut, quod in eo moliebatur, quàm certissimè efficeret, media, quibus sapientissime uteretur, decerant omnino nulla. Ad quos enim hujus orphani devolveretur tutela, rem suam diligenter curabant, atque fideliter: & ipse puer tanto nuncupati pro ipso à moribundo Avo voti ardore incensus erat, ut nihil antiquius haberet & prius, nisi ut inter socios emereret Discipulos, suaeque aetatis primus haberetur. Neque successu hic generosissimus caruit impetus. His enim incommodis, quae longiusculam optime currenti injece-
ram, quàm id fieri optime poterat, de medio sublatis, ita se noster exercuit, ut sextodecimo aetatis anno, postquam ex singula Scholarum Trivialium Classe primum diligentiae, honoris, bonorum denique morum praemium, victis Commilitonibus omnibus, reportasset, pulverem scholasticum, habitâ oratione, qua justitiam in altum efferre populum demonstraret, solenni ritu excusserit, manuque in Academiam missus fuerit.

Mira autem Urbis Patriae dulcedine captus, tam cito ab ea divelli non potuit, praesertim quum ibi, quibus uteretur Magistris, tum in Athaeneo illustri, tum extra illud, inveniebat viros ingenio eruditio-
neque praestantes, qui duos cum annos multâ exer-
cue-

cuerunt solertiâ. Logicam enim & Philosophiæ principia, sine quibus ad ordine ornateque differendi scientiam, & necessariam valde rerum naturalium notitiam, aditus nemini patet, ex Johanne de Ray, Viro Celeberrimo, hujus quondam Academiae Professore, audivit. Oratoria autem praecepta, & ornamenta, & exempla dicendi, quae, ut gratissimi foecundissimique liquores, in omnem deinde doctrinam sermonemque influerent, ex uberimis limpidissimisque fontibus, Ludovico Wolsogeno & Petro Francio, hausit: suorumque profectuum, magnorum fane & laudabilium, quorum miram vim, & incredibilem facultatem, non in Viro tantum, sed in Sene etiam, toties admirati fuimus, egregia specimina, habitis, Praefide Wolsogeno, haud semel orationibus, in majori illius Gymnasii Auditorio, coram omnibus edidit.

Nec eum, ut ut minoris aetatis Juvenem, fugiebat, tardi ingenii esse, rivulos consectari, fontes rerum non videre. In hunc propterea lapidem, & illam optimorum studiorum detestabilem pestem, ne incideret, non solis latinae graecaeque linguae, & consequendae hac ratione magnarum rerum artiumque scientiae fontibus erat contentus, sed purissimus ille, atque à solo Numine profectus, Sacrisque expressus Voluminibus, Hebraeorum sermo miris eum modis adlecit, inque sui amorem pertraxit, unâ cum Chaldaïco Syriacoque Idiomate, &

Rabbinorum, linguae gentisque suae, & multiplicis caerimoniae haud contemnendorum Interpretum, Commentariis. In hunc autem latissimum quidem & amoenissimum, sed multis etiam taediis atque incommodis, quin & aviis, quae inexpertum à recto tramite in errorem abducerent, vel ab improbo facillime labore pellerent, plenissimum Campum excursurus, instructissimum nactus est & peritissimum Ducem atque Magistrum, Davidem Sarphati Pina, Medicinae Doctorem, & Judaeorum, quae Amstelodami est, Synagogae Celebratissimum Rabbinum.

Ex iis, quae huc usque disputavimus, Auditores Humanissimi, satis, ut opinor, clare constat, nostrum, non verbo, sed re & opera demonstrasse, se, quibus eatur ad altiora viis, quantique id studii, & laboris, & sudoris, in summum tamen honorem, & gaudium, & uberrimos exituri fructus, fuerit opus, quam pulcherrimè novisse; nec voluisse tantae molis, tantique, quod meditabatur, fastigii aedificium, neglectis, nec benè positis, apteque confirmatis fundamentis, exstruere. Quod utinam ex prudentissima tanti deinde Magistri juventute discerent multi, nomine, non omine, rerum theologicarum Studiosi, qui de initio rectaeque hujus curriculum via vel parum, vel nihil omninò solliciti, solam cogitant metam, iis simillimi Nautis, qui, na-

vi-

ORATIO FUNEBRIS: 21

vigandi instrumentis omninò nullis instructi, vastissimo se pelago committere non dubitant: quo sit, ut ita jactentur à fluctibus, ut, quo tendant, perveniant nunquam, sed, cum ipsis fluctibus, à saxo frangantur.

Alia mens nostro & cogitatio erat, quippe qui ne his quidem graviorum negotiorum rudimentis adquevit, sed Amstelodamo in hanc Clarissimis Viris celebratissimam, atque micantem inter omnes Academiam, mense Septembri, Anno millesimo sexcentesimo octogesimo primo, profectus, Sacrosanctae Theologiae, uti à Professoribus in Academicis Domesticisque docetur Auditoriis, operam, integro duorum annorum spatio, nullam dedit: sed Burchero de Volder, Philosophorum facile Principi, ex cujus lingua melle dulcior fluebat oratio, nec non Theodoro Rykio & Jacobo Gronovio, Romanae Graecaeque eloquentiae, & optimarum, quae sine litteris illis minimè constant, scientiarum Professoribus, multae eruditionis gloria celeberrimis, atque Friderico Spanhemio, Historiam Ecclesiasticam & Geographiam Sacram summa, nec unquam in dubium vocanda, laude professio, se ipsum, ut optime positum Amstelodami tyrocinium severioribus graviorum, quae ab humanitate nomen habent, studiorum legibus, quibus per gradus ad masculam, in cacumine altissimi quidem, atque propterea difficillimi, sed eminentissimi etiam, ac lon-

ge lateque conspicui Montis repositam scientiam ascendatur, omni animi corporisque contentione adstringeret, in disciplinam tradidit. Nec Hebraeae Linguae, quae de antiquitate non tantum, verum etiam de puritate, ingentique verborum pondere, & elegantissima pingendi facultate, cum aliis omnibus certare linguis potest, quaeque serenâ maxime fronte ei adriserat, ulla eum oblivio cepit: sed divinum codicem manu diurna versans atque nocturna, scriptis à se atque Amstaelodamum ad Magistrum Judaeum missis vetustissimo illo sermone epistolis, ad quas eodem idiomate exarata ab illo responsa tulit, nec non Matthaei Marciue Evangelii, ex Græco-Fonte in Hebræam à se linguam versis, privatoque usui, quoniam id aliis prodesse non poterat, servatis, ita se exercuit, ut non verba tantum singula intelligeret, sed, quod solum in hoc Auditorum genere laudari potest, in interiorem orationis indolem penetraret. Eodem etiam animo, nunquam minus otiosus, quam cum otiosus esset, singulis feriis, Amstaelodami, eidem Praeceptoris diligentissimam dare operam nunquam desit.

His autem copiosissime instructus ditatusque thesauris, ad augustissimam sine controversia disciplinam, Theologiam, de Deo rebusque divinis summo sane jure nominatam, quò sua eum voluptas, sed prudentissimo rationis judicio subacta, diutissime traxerat, sat cito, Humanissimi Auditores, quia sat be-

benè, adcessit. Facem ei praetulerunt illustrissimi Viri: idem, nempe, quem dixi, Fridericus Spanhemius, non Historiae tantum & Geographiae Sacrae, sed Theologiae etiam Professor; Vir summae eruditionis dignitatisque; suis, post funera, scriptis perpetuò locuturus: nec non Stephanus le Moynes, qui flagrantissimâ, qua ipse ardebat, sacram humanarumque, utilissimam illustrando Codici lucem adferentium, antiquitatum cupiditate incendebat; atque ad veros explendae fidei fontes ducebat Discipulos suos. Maxime vero Christophoro Wittichio, Theologo, ut erudito, sic pacifico; Philosophiam, maximas Theologiae suppetias ferentem, optimè docto, suisque quotidie praeceptis docenti; Spinozismi, eo praecipue tempore ingruentis, omnium juris & aequi, tum in Religione, tum in vita civili, principiorum teterrimae, longe lateque serpentis pestis, strenuissimo gravissimis Cartesianae Philosophiae armis Oppugnatori, & felicissimo, fatentibus, qui sapiunt, omnibus, Victori; omnium, qui tunc in hac Academia aliquo saltem modo exercebant, divinae sapientiae Alumnorum communi ferme Praeceptori; se addixit: atque ex hujus splendidissimo fortissimorum Haeroum Gymnasio tandem gravis armaturae Miles prodiit, postquam orationes hermeneutico-ecclesiasticas ordine disponendi ornatèque pronuntiandi artem, non verbis tantum atque praeceptis, sed exemplis maxime, à doctissimis

fa-

facundissimisque Leidenſis Eccleſiae Oratoribus, Rumoldo Romboutio & Marco van Peenen, didicerat.

Verum ne ſic quidem ſibi, Humaniffimi Auditores, ut ut praeclaris ſuorum Magiſtrorum testimoniis ornatus, bonisque omnibus de meliori nota commendatus, ſatis, qui publicam fuſtineret perſonam, inſtructus videbatur, timidus, eâ maxime aetate, rerum ſuarum aeſtimator. Hinc Academiae quidem valedixit, Anno praeteriti ſaeculi octogefimo ſexto, ſed integrum deinde annum Amſtaelodami moraturus, ſuis ut ſe copiis exerceſcet, nec eos tantum, quos dixi, Duces, Ludovicum Wolzogenum & Davidem Sarphati Pina, verum etiam Eruditiffimum magnique nominis Theologum, Gerbrandum van Leeuwen, in cujus praecipue amicitiam penetravit, in conſilium adhiberet atque auxilium. Cum Judaeo etiam illo graviore aliquando de Meſſia liſtes habuit.

Ut autem humores, quò magis creſcunt, eo fortius erumpere & vehementius nituntur, ſic etiam ſcientia ejus, per octo annorum ſtudio, quod, poſtquam è Ludo-Litterario in ampliorem emiſſus Palaeſtram erat, humanis diviniſque litteris, tum Amſtaelodami, tum Leidae, impenderat, maxime auſta, privatis illis contineri exercitiis non amplius potuit, ſed in publicum prodire, ne fruges maturae decidere potius, quam prudenter legi, videren-

rentur, hunc tardioris semper, sed & prudentioris consilii hominem tandem aliquando coëgit. Mense igitur Julio Anni Millesimi Sexcentesimi Octogesimi Septimi, examini, suos in omni studiorum genere probaturus progressus, se subiecit, in Coetu Ecclesiastico, vel, ut vulgo dicitur, Classi Amstelodamensi: ac uno omnium elogio Sacrosancti Ministerii dictus est Candidatus.

Sed titulus ille tantam comitari eruditionem, multis egregiusque comprobata experimentis, suoque radios longe lateque spargentem, diu non potuit. Quam cito enim ad ordinarium Ecclesiae ministerium electus vocatusque fuerit, vel inde constat, quod quatuor duntaxat mensium spatio, ex quo verba de Deo rebusque divinis pro Concione faciendi potestas ipsi data fuerat, non tantum secundum, quod peremptorium dicitur, de eo examen haberetur, verum etiam ipse huic capefcendo muneri, omnibus solenniter peractis, inauguratus fuerit, nempe, vigesimo tertio Novembris ejusdem anni. Locus, quo id omne ei adedò mature concedebatur, nec obscurus erat, nec longe dissitus, sed in terrae nostrae meditullio. Est enim amoenissimus ille Hortus, & Tempe, & Paradisus Hollandicus, qui vulgo dicitur *Vesfe*, tractûs Brederodani, dioeceseos vero ecclesiasticae Harlemensis: ubi & ipse Gerbrandus van Leeuwen, à quo noster solennibus in Templo ritibus huic praeficiebatur Ecclesiae, Verbi Divini Praeco fuerat.

D

Hic

Hic autem Amstelodamensis esse minime desit, quandoquidem Principes ex ea Urbe Viri, & felicissimi ditissimique Mercatores, sua, ut otium captent à molestissimis negotiis, & jucundissimam animi corporisque quietem, rura ibi ingentia habent, & Regias ferme Villas. Hos autem, horumque liberos, & consanguineos, & domesticos, pro distincta cujusque aetate dignitateque, in vita communi amicos, in privata vita familiares, in re dubia consultores, in omni negotio fautores, in publica muneris functione auditores, in catechizationibus denique discipulos habuit: quibuscum ita prudenter egit, ut eos nec suis Velsanis, quippe qui ipsius praecipue curae commissi erant, invidiose praeferret, nec simulato potius & fictitio, quàm vero, hujus mundi contemptu, susque deque haberet, sed piam animorum curam, Praeceptorum antè monitis doctam, re & opera, secundum verae, nec fucatae pietatis normam, cujus, ut omnes norunt, Commendator perpetuus, & Defensor indefessus fuit, ita exercuit, ut mihi, quae erat humanitate ac familiaritate, iis, quae non enarrabo, verbis, testatus saepissimè fuerit, se novam ibi, sed alterius naturae generisque, Academiam frequentasse, qua, non aliorum praeceptis, sed quotidiano hominum exemplo didicit, quanta molis sit, imaginem à re, veram à falsa religionem, & sinceram ab infucata pietatem sic dignoscere, ut interiorem mentis

tis hominem, tum in nobis, tum in aliis, sic tra-
 ctemus, ut nec nimio, qui imbecilles sunt, dolore
 metuque obruantur, nec inani, qui Deum pura
 mente non colunt, spe laescentur, sed fidelem Su-
 premo reddere Domino rationem studeamus. Sic
 erga suos, quin & erga totam animatus Ecclesiam,
 saepe quidem multorum, ut eum facerent suum,
 favorem, ac magis minusque apertos conatus anim-
 advertebat: sed iis, quam id fieri potuerit huma-
 nissime, ne à suis divelleretur Velsae, se oppo-
 suit, donec, post novem ferme annorum apud eos
 ministerium, laeta expugnatae pertinacissimae con-
 stantiae victoria Leidensi Ecclesiae cesserit.

Velsae dum ita viveret, una suae familiae sobo-
 les, de propagando, per legitimum honestumque
 matrimonium, genere suo, deque pellendis, lectâ
 amoris thorique sociâ, solitudinis molestae incom-
 modis cogitavit, sibi que Uxorem felicissimo suc-
 cessu ambivit Annam van Teylingen, Nobilissi-
 mam, ex perantiqua, non genere tantum, sed re-
 bus praecipue domi forisque optime gestis nobilita-
 ta, nec apud generosos Batavos unquam in obli-
 vionem ventura Teylingiorum Prosapia, Virginem.
 Pater ejus erat Johannes van Teylingen, Coloniae
 Foederati Belgii in India Orientali Senator Extra-
 ordinarius, nec non Praeses & Mercaturae Societa-
 tis Indiae Orientalis Praefectus in iis Regionibus,
 quae Belgicis de ea terra Scriptoribus dicuntur Gui-

zeratte, Indostan, Mocha, & Lacus, five Mare Rubrum; Vir, ut alia taceam, non bello magis, auctoritate Foederati Belgii, nomine sumtibusque Societatis Indicae, eo Duce & Imperatore, adversus Potentissimum Gloriosissimumque Monarcham, qui vulgò Magnus Mogollus dicitur, circa medium praeteriti seculi, strenuissime felicissimeque gesto, quàm honorificentissimâ, & negotiis illius Societatis utilissima pace, qua illud bellum ad optatum, quò inde ab initio tendebat, finem produxit, longe Clarissimus.

Is autem, in Patriam redux, in hanc se Urbem contulit; ac nobilissimam in ea stirpem, multis divitem ramis furculisque posuit: de qua, quia Amplissimi; qui magnum hunc luctum comitantur atque decorant, Viri nostrum ex hac adfinitate Fabricium tangunt, aliquid, ut sciatis, quo ad ipsum vinculo pertineant, dicendum erit. Johannes enim ille habuit Filium Johannem, Medicinae Doctorem Expertissimum, hujusque Urbis Poliatrum; Nobilissimae Agathae Groenendykiae Maritum, atque ex ea Amplissimi Johannis van Teylingen, hujus Civitatis Senatoris & iterum Consulis, Archithalassico, quod Amstaelodami est, Collegio haud ita pridem adscripti, Celeberrimumque Defunctum in hac Panegyri lugentis, Patrem.

Filias vero, per quas gens ea atque familia in hac Urbe crevit, quatuor habuit, quarum prima erat Zusan-

fanna, Plurimum Reverendi Johannis Saucellii, Pa-
 storis Gallo-Belgici, in hoc Oppido, uxor: ex qua na-
 ta est Anna Sauchelle, quae nupsit Isaaco Fremeaux,
 felicissimo, in hac Urbe, Mercatori; nec non Catha-
 rina Sauchelle, Amplissimi Diderici Groeneveldii,
 hujus, dum viveret, Urbis Senatoris & Consulis, no-
 bilissima Vidua. Altera autem Filia fuit Helena,
 quae nupsit Jacobo des Tombe, Mercatori itidem
 inter Leidenfes florentissimo. Ex quo matrimonio
 habemus Johannem des Tombe, Aequissimum
 Schielandiae Judicem, & Annam des Tombe, Ja-
 cobi Hennebo, Juris Consulti, Conjugem. Tertia
 verò Filia est Anna, nostri Fabricii moestissima, si-
 ne prole superflite, Vidua. Quarta denique erat
 Johanna, quam in matrimonio habuit Vir Illustris-
 simus, Johannes vanden Bergh, hujus Urbis Sena-
 tor jam aetate ordineque primus, ejusdemque quin-
 todecies, rarissimo exemplo, Consul; Supremus
 Rhenolandiae Praetor, ejusdemque aggeribus Prae-
 fectus; variis summae in Republica dignitatis po-
 testatisque Collegiis adlectus; amplissimis denique
 honoribus, gravissimisque negotiis, tum in Re Bel-
 lica, tum in Provinciarum Belgicarum, quae Au-
 gustissimo Imperatori Carolo Sexto cedebant, dif-
 ficillimis temporibus gubernatione, dexterrime per-
 functus; nostrumque Defunctum summo, hac solen-
 nitate, luctu prosequens. Quo conjugio ortae, aliis-
 que ex eodem Liberis superflites sunt quatuor; in-

genio virtuteque praestantes, nec silentio praeter-
eundae Filiae, Maria, quippe, & Anna Dina, nec
non Catharina, & Agneta Jacoba, Amplissimis,
nec genere tantum, sed rebus etiam optime gestis,
& quotidie gerendis, Nobilissimis Viris nuptae.
Prima enim nupsit Petro Gys, hujus Urbis Senato-
ri & tertium Consuli, Collegii, apud Amstaeloda-
menses, Archithalassici quondam Adfessori; altera
verò Jacobo Drolenveaux, hujus itidem Civitatis
Senatori Consulari; tertia Davidi van Royen, qui
non Senatui tantum Populoque Leidensi, sed Illu-
strissimis etiam Academiae nostrae Proceribus à Se-
cretis est; quarta denique Andraeae Cunaeco, Juris
Consulto, summis honoribus nato.

Ex hac autem tanti sanguinis adfinitatisque Con-
juge, non nuptiali tantum voto vinculoque, quod
vigesimo die Februarii anni millesimi sexcentessimi
nonagesimi, cum ea solenni ritu contraxit, sed mo-
rum maxime & animorum conspirationibus, & con-
tinuo de Deo rebusque divinis disserendi studio sibi
conjunctissimâ, unum duntaxat Filium, vigesimo sex-
to die mensis Januarii anni mox secuti natum, Fa-
bricius noster sustulit, nomine Johannem, sed vige-
simo quarto aetatis anno ad finem properante, non
viribus, sed dirissimo morbo, labefactatum dicam,
an suffocatum, Parentibusque, adtonitis primò &
fulmine quasi tactis, menteque & toto sensu turba-
tis, lugentibus verò deinde, dum ad se redierint,
& finē

& sine fine dolentibus, rapidissimo quasi torrente abreptum. Quanta, quæso, spes; quot animi atque ingenii dotes; quot Parentum, Consanguineorum, Amicorum denique omnium, deliciae, cum hoc uno Filio, in uno condebantur tumulo? De his autem si omnia dicerem, novam de Filio, omisso Patre, Orationem haberem.

Dum Velsanae Ecclesiae esset Minister Fabricius, Amstelodamenses, quorum frequens ibi concursus erat, vix eo carebant: simulac verò Leidensi Ecclesiae (cujus Sacris inauguratus, vigesimo sexto Maji, anno millesimo sexcentesimo nonagesimo sexto, fuit) cum addictum cernerent, seria de eo ad se revocando, inque suis moenibus habendo, consilia inierunt, sed detecta ab eo, & scriptis ad suos, qui id impedirent, Amicos litteris, humanissime quidem, sed etiam gravissime irrita facta. Quod vel maxime fiebat, anno praeteriti seculi nonagesimo octavo, quum, conspirantibus omnium, ad quos ea res pertinebat, suffragiis, adscribebatur paucissimis illis, quorum, in futura mox electione, ratio haberetur. Hoc enim, simulac innotuerit, isque honorifica Procerum legatione, ne suos relinqueret Leidenses, rogatus fuerit, ita, prae magno suo Leidensiumque amore mutuo, palam declinavit, ut quotiescumque ejus deinde animum tentarent, ipsum dimovere ex hac sede & illo proposito non potuerint.

Ha-

Harum autem omnium, amicarum quidem, sed tamen etiam molestarum vexationum finis & terminus erat, quum anno hujus seculi quinto, ad Theologicam, mortuo Celeberrimo Jacobo Triglandio, cui in Trivialium Scholarum curam quoque succēbat, Professionem eligeretur: cui inauguratus, tertio decimo Decembris die, fuit, solenni sermone habito *de Christo unico ac perpetuo Ecclesiae Fundamento*, quo quid moliretur, in omni eo munere, aperte satis indicavit. Huic autem muneri ut vacaret melius, petiit impetravitque honeste, ut à dimidia ministerii ecclesiastici parte, positum eidem parti emolumentum non amplius accepturus, immunis esset. Cui deinde parti ita constanter inhaesit, ut, anno hujus seculi septimo, rogatus ut magni nominis Theologo, Hermanno Witsio, Collegii Theologici Illustrissimorum ac Praepotentium Hollandiae & Westfrisiae Ordinum Regimen, deficientibus prae magna aetate viribus, deposituro, succederet, id, ne ecclesiastico officio, tot simul muneribus impar, nuncium mitteret, humanissime negaverit, nulla arte divellendus ab eo negotio, quo tantopere delectabatur, cuique se per patriarchale illud, cui Deus largiter benedixerat, votum moribundi Avicatum sentiebat. Nec alia, dum per corporis vires id licuit, mens ei atque sententia fuit. Verum his, per aetatem, minutis valde & avolantibus, ei, ne deficeret potius, quàm desineret, oportuna, ante

te hos quatuor annos , quies ab ea laboris parte , salvo honore & emolumento , honorificentissime , me ipsi in hoc munus succedente , dabatur.

Cum verò oratoriam sacram multos , ut Theologiae Professores facere consueverunt , annos docuisset , id ei honoris habitum fuit , ut novo , nec audito prius , illius artis profitendae titulo ornaretur : quem solenni sermone , quo Sacrum Oratorem vividissimis suo penicillo lineamentis pingebat , octavo die Mensis Junii , anno hujus seculi vigesimo secundo , in Academia , suscepit. His autem omnibus adcessit alius haud contemnendi honoris titulus , quanta fuerit ejus existimatio apud Exteros demonstraturus , quum , misso ad eum Diplomate Publico , in initio anni hujus seculi vigesimi sexti , adlectus fuerit Societati Regiae Anglicanae pro Promovendo Evangelio in Partibus Transmarinis , à Guilielmo Tertio , Magnae Brittanniae Rege , constitutae , anno hujus Seculi Primo. Unde ortum est multiplex ab eo cum Illustrissimo Guilielmo , Cantabrigiensi Archiepisco , totius Regni Anglicani Primate , cultum litterarum commercium : quale etiam cum aliis , non in Belgio tantum , sed in Germania etiam & Helvetia , celeberrimi ordinis Theologis uberrime exercuit & frequentissime.

Academicis vero honoribus , quotiescumque id ulla fieri ratione potuerit , copiosissime auctus atque maectatus fuit. Supremum eni in Academiae Magi-

E

stra-

stratum, Rector Magnificus, quater summa cum laude gessit, annis, quippe, hujus seculi octavo, sextodecimo, vigesimo quarto, & trigesimo sexto: quo quoties, suo rite officio functus, fascesque aliis, & alia tantae dignitatis decora traditurus, abiret, toties elegantissimas in magna Panegyri orationes habuit: primam *de Scholis Prophetarum*; alteram *de Scriba edocto in Regno Coelorum*; tertiam *de Tertio hujus Augustissimi Lycei Jubilaco, sive de Centesimo & Quinquagesimo ejus Anno Natali*; quartam denique *de Provida Christiani, & praesertim Theologi, Senectute.*

Senatui autem Academico ter summâ fide à secretis fuit, annis, nimirum, hujus seculi undecimo, vigesimo sexto, & trigesimo tertio. Bis denique à plurimum veneranda Hollandiae Meridionalis Synodo adscriptus fuit iis multo negotio exercitatissimis probatissimisque Viris, qui ad gravioris momenti res, dum ipsa non habeatur Synodus, ejus nomine agendas, legati, seu, ut vulgo loquimur, deputati sunt: primò, nempe, à sexto in octavum, deinde vero à trigesimo sexto in trigessimum octavum hujus seculi annum. His autem ultimis annis, tum de aliis rebus, de quibus nunc prudens taceo, tum de ministerio Ecclesiarum Indicarum, secundum conscriptas à me, atque cum eo aliisque communicatas regulas, in ordinem meliorem redigendo, multum laboravit.

Tot autem negotiis maxime occupatus, multifque

que & gravissimis, tum inde, tum alio ex fonte natis morbis adfectus, ferreâ tamen diligentia suo sic operi incubuit, ut in hoc triginta & trium annorum spatio, quo docendae profitendaeque Theologiae praefuit, annua, quae sibi suisque Auditoribus proposuerat, pensa quotannis planè absolverit, nisi semel duntaxat, quum, valde aegrotans, unum de Ecclesia locum systematicum enarrare non potuit.

Nec sine magno lumine ingentique splendore tanta Academiae atque Ecclesiae Stella illuxit. Quanta enim diligentia, dum validae vires corporis essent, non dogmata tantum, quae sciri, sed mores etiam atque officia, quae praestari, non externo tantum ritu, sed interno mentis fideique purissimae, nihil in merito suo, sed omnia in mera Numinis gratia quaerentis invenientisque, actu debeant, suos in Templis Ecclesiasticis Auditores docuerit, tam magnificè describi non poterit, quin ipsa veritas id omne multis superet modis. De vario atque multiplici gravissimi ponderis argumento, quod de Consilio Pacis, non tantum inter Divinas Personas, verum etiam inter Deum Hominemque electum atque renatum inito, porroque ineundo; nec non de tota Antiquitatibus Judaicis Mysteriisque Fidei plenissima Divi Paulli ad Hebraeos Epistola; deque Prima Apostoli Petri Epistola; multisque praeterea, tum Regis Prophetaeque Davidis, tum aliorum Deo plenorum Virum, Psalmis, &

aliis praeterea Divinae Auctoritatis Commentariis Testimoniisque, castissime semper, atque ad commendandam maxime pietatem erga Deum, & gratiarum actionem, una cum fluentibus inde justitiae charitatisque, & optimorum, erga nos ipsos & socios homines, morum exercitiis atque exemplis, adcommodatissime, multos per annos, tractavit atque explicuit, nihil omnino dicam. Quam plurimos enim summae auctoritatis Testes habeo, quorum haud exiguum, in hac Panegyri, numerum video, quibus ut hoc omne enarrem, opus minimè erit. Ipsi enim non modo quid ex ipso hauserint, sed etiam quantum inde fructum atque emolumentum excitandae fovendaeque vitae spirituali perceperint atque reportaverint, omnium certissime sciunt; illudque, quantum id expedit, palam coram omnibus exponent facillime; dum, quod reliquum est, quodque secreto inter Deum renatosque filios commercio exercetur, tacito interioris hominis sermone fatebuntur certissime.

In Academia verò quid effecerit, quantamque in ea Ecclesiae utilitatem praestiterit, quis est, qui nescit? Loquuntur, nec loquuntur tantum, sed clamant ejus ubique opera, atque res gestae, per maximam, quam in longe lateque diffitis Regionibus nactus est, summae eruditionis famam. Testes sunt tot ejus praeceptis imbuti, ejusque exemplo formati Discipuli, qui maximo numero, non
in

in his tantum Foederati Belgii Terris, verum etiam in aliis, tum intra Europam, tum extra ejus limites, Regnis Rebusque Publicis, summa cum laude Ecclesiae Academiaeque praesunt, earumque commodis inferviunt gnaviter. Horum autem si Catalogum recenserem, inque eorum, qui in his maxime eminent, laudes meritaque excurrerem, haud uno modo peccarem. Primo enim tempus, quod multum jam effluxit, alia postulat: deinde verò temeritatis, teterrimi vitii, crimen, si iudicium meum de Excellentissimis, quo stare debeant loco pretioque, Viris interponere auderem, evitare minime possem. Quamobrem, Honoratissimi Auditores, ut hoc omne in iis, quae meam suam copiam Orationem obruunt, retundunt, absorbent, numeretis, etiam atque etiam rogo, atque à vestra, huc usque erga me perspecta, benevolentia humanitateque exspecto.

Nec suae tantum, sed serioris etiam aetatis hominibus prodesse, nec dum viveret tantum, verum etiam post funera, de Deo rebusque Divinis, cum futura multis deinde seculis posteritate, agere voluit Fabricius noster. Hinc quinque Dissertationum, ad modum disceptationis academicae prius ventilatarum, deinde verò in suos, distinctis temporibus, fasciculos collectarum, Volumina, tot praeclarae eruditionis, & insignis erga Deum immortalem pietatis, nunquam delenda obruendaque

monumenta, reliquit. Prius autem *de Christo unico & perpetuo Ecclesiae Fundamento*; alterum *de Sacerdotio Christi secundum ordinem Melchizedeci*; tertium *de Christologia Noachica & Abrahamica*; quartum *de Fide Christiana Patriarcharum & Prophetarum*; quintum denique *de Oratore Sacro*; variis Dissertationibus disputat. Adcedunt sex Belgicè conscriptae habitaeque Orationes Ecclesiasticae: prima ad inaugurandum novum Templum Pastoremque in Pago, qui dicitur Hogemade; Secunda de Formula Sanorum Sermonum; Tertia de Theologia Christiana, solis Christi verbis enarrata; Quarta ut me suum, in re Ecclesiastica, Successorem solenni ritu nuncuparet; Quinta ad Synodum Hollandiae Meridionalis publicâ auctoritate aperiendam; Sexta denique ad Jubilaeum sui ministerii ecclesiastici annum faustis beneque ominatis verbis celebrandum.

Sic non sibi tantum, suisque Amicis, sed Academiae, sed Ecclesiae, sed Deo maxime suo nostroque, vixit Franciscus Fabricius, donec annis, curis, negotiis, morbis denique confectus, vigesimo septimo die mensis Julii, aetatis verò anno septuagesimo sexto, rebus humanis exemptus, inque Coelestem Civitatem susceptus, aeternis, sine dolore, bonis frui coeperit. Quo id exspectaverit desiderio; qua se submiserit fide; quam certò atque constanter, uno nixus Christo, unico & perpetuo, ut Ecclesiae, sic etiam suo Fundamento, id omne, ut ma-

magnis sibi primitiis datum fuerat, sic plenissimâ etiam messe consummatum iri, crediderit sciveritque, non modo aliis utriusque Ordinis Sociis, suaeque Familiae hominibus, sed vel maxime mihi, non Amico tantum atque Collegae, verum etiam proximo, & interioris conjunctiorisque familiaritatis Vicino; singulis eum aegrotantem, idque amicissimè postulantem, diebus semel atque iterum visitanti; de bene firmata firmandaque aeternae salutis spe cum eo semper differenti; piaseque cum eo preces, pro peccatorum remissione, & communi fidei solatio, & perenni felicitate, propter solum unius Servatoris meritum, ad Deum frequentissimè fundenti, adeo ingenue confidenterque professus atque testatus fuit, ut impium foret, ea de re dubitare velle. Ultimum, quod mihi dixit vale, his non Belgicis, sed Latinis, nulloque à me modo mutandis verbis absolvit: *Collega, ego morior in ea Fide, quam semper concionatus sum. Hoc ut omnibus dicas, qui de me aliquid scire cupiunt, peto, & cum aliquid apud te valeam, jubeo. Synodo, hoc anno, interesse non potui: sed dic meis Fratribus, me abire ad Coelestem Synodum, meque eos ibi expectare.*

Quibus à longo tempore morbis fatigatus, quibus porro adcessibus labefactatus, quo denique majorum genere de medio sublatus fuerit, rei medicae grande decus, Hermannus Oosterdyk Schagt,
Vir

Vir Celeberrimus, Collega Conjunctissimus, multa id experientia doctus, sic descripsit:

Vir Clarissimus Franciscus Fabricius, inde ab adolescentia, sano quidem, sed non admodum robusto corpore, quippe cui firmarum partium laxior fuit constitutio, non adeo multis ab inchoata in Ecclesia Leidenensi statione annis elapsis, doloribus, quos vocant, Colicis, nunc citius, nunc serius, per incerta temporis intervalla redeuntibus, adstrictus, & saepe salubrium remedium ope valde levatus, ac tantum non liberatus, post assiduas pertinacesque mentis in studiis contentiones saepe sibi Caput à vertigine male adfectum fuisse sensit. Hasce tamen molestias adcurato vitae instituto, modicis membrorum exercitiis, idoneisque adhibitis adminiculis, eòusque superavit, ut illae, licet non prorsus sublatae, radicitusve exstirpatae fuerint, serius tamen, minusque frequenter recruderint, tantàque, ut ante, crudelitate non saevierint, ipseque sic aliquot annos munerum suorum laboribus exantlandis magna alacritate suffecerit. Quum autem in partem deterior, rem labi aetas coepisset, animusque ipsi à variis casibus & infortuniis haud praevisis valde perturbatus, imprimis autem acerbissimi funeris Filii Unici, Juvenis certe omnibus animi corporisque dotibus instructissimi, immanem in modum percussus fuisset, dictae illae Colicae & Vertigines denuo illum prebenderunt: quarum tunc tanta erat atrocitas, ut aliquoties iis fere oppressus, jam jam animam redditurus videretur. Cicurari qui-

quidem aliquantulum se passa fuit horum malorum ferocitas, & aliquarum adcessionum remissior nonnihil furor, neutiquam tamen illa, ut ante, salutaris artis auxiliis morigera fuerunt.

Quantumvis autem diris hisce torqueretur dolorum tormentis, ea tamen magno sane animo toleravit, imo, illis vel minimas etiam inducias facientibus, ad solitos labores se adcinxit, iisque omnes mentis corporisque vires impendit. Tum vero hisce omnibus haud minus truculenta supervenit carnificina, &, ob doloris acerbissimam, saepe horrenda, diva dicam, an dira Podagra: cujus quidem is, in principio, effectus erat, ut prioribus quidem adstrictionibus & alia adderetur, sed deinde & Colici doloris tormina, & Vertiginis molestiae mitigatae, & magnam partem haud exiguo temporis spatio fere superatae viderentur. Unde quidem aliquamdiu ab illis cruciatibus se immunem, sed & simul corporis robur haud parum labefactatum sensit.

Tandem prementibus hisce & amplificatis aegritudinibus successit illa Febris, quae, à periodicis adcessionum reditibus, Quartana dicitur: cujus quidem in aliquot mensium spatium, ut passim fieri solet, productae is fuit effectus, ut Arthritica & Colica tormenta nonnihil remissiora fuerint, neque adeo frequenter redierint, imo etiam haud parvo temporis spatio fere desierint. Sed anno superiore ad exitum vergente, tristissima & ominosa materiae illius Podagricae, jam cursum ad Pulmonem & Cor adfectantis, adparuerunt indicia,

dicia, eum scilicet in modum obpressum spirationis organum, constrictusque sanguinei & vitalis laticis Fons, ut aliquoties, prae respirationis difficultate, sanguinisque in corde vasisque vicinis congestione, jam jam suprema vitae hora adcessisse ab omnibus censeretur.

Quidquid interim ad solvendam, diluendam, dissipandam, vel ad partes minus principes determinandam hanc materiam, exquisitissimis etiam Medicae Artis adminiculis, tentatum fuit, id omne vel parum admodum, vel nihil omnino profuit. Ipsa quin etiam, quae ab efficacitate, qua valent, narcotica adpellantur, jam illa, qua in multis occasionibus pollere observantur, potentiâ destituta videbantur. Sic quotidie crescens anxietas, implacabiles vigiliarum pertinacissimarum molestiae, virium defectus, superveniens denique hisce hydropica variarum corporis partium colluvies, vitalem flammam extinxit, Virumque Eximium, corporeae machinae dissolutionem expectantem & anhelantem, mortalium numero eximendo, vitae simul & harum omnium calamitatum aegritudinumque finem adtulit, die XXVII. Julii, Anno MDCCXXXVIII.

Audivistis, Praestantissimi, Deo Religionique dicati Juvenes, qua ratione modoque noster, quem lugemus, Fabricius, cujus vitam vobis & obitum enarravi, ad tantum honoris dignitatisque culmen, unde tot in Ecclesiam Academiamque protulit commoda, adscenderit; quo se modo, ne susceptam de eo, fortissimisque suffultam argumentis, spem ex-

expectationemque falleret, in eo se perpetuò gesserit; qua denique fide, Deo rerum à se gestarum rationem redditurus, summumque, non suo, sed Christi merito nixus, ab eo praemium accepturus, à nobis in Coelestem abierit Patriam. Pio Parentum Aique voto, ab incunte aetate, Ecclesiae Religio-
 nique devotus, ingentique bene merendi studio incensus, honestum de positis virtuti ac diligentiae palmis certamen iniit: indeque victor exiit semper. Nec rependo cum pigris, nec festinando cum stolidis, sed eundo cum sedatis, atque currendo cum praemii cupidis, ad positam Academiis metam summo suo honore pervenit. Nec deinde, quo staret loco, sed quam bene staret, sollicitus maxime fuit: summumque sic de rebus optime gestis, non intra tantum, verum etiam extra Patriam suam, testimonium reportavit. Hoc autem ut in exemplum omnes trahatis; ut de votis Parentum, Majorum, Praeceptorum denique piorum, deque vestris, num satis pia Deoque sacra sint, votis nullo non tempore cogitetis; ut legitimam, qua impleantur illa, viam fideliter atque diligenter calcetis; ut de Dei vestraeque Conscientiae testimonio, deque veris Ecclesiae commodis magis, quàm de inani stultorum atque otiosorum hominum laude, vestroque in hac vita emolumento, solliciti sitis; ut hac denique ratione fideles atque felices tanti Magistri Adseclae sitis, tantoque, in tempore & aeternitate, bono

gaudeatis, suadeo, jubeo, voveo, imploro.

Talem, omnium ordinum dignitatumque Auditores, lugemus Virum, Juventutis Academicae, huc usque, fidelissimum Magistrum, dehinc verò summo semper studio imitandum exemplar. Talem & Tu, prae aliis multis, luges, Nobilissime atque Amplissime Polli, Illustrissimis hujus Academiae Curatoribus recens adleste. Is enim te non inter Fautores tantum, quos plurimos, neque injuriâ, habuit, sed inter familiares, quinquaginta annorum spatio, amicos recensuit coluitque, eoque nomine, editis in publicum Scriptis, coram omnibus, salutavit. Quam ardens flagransque fuerit ejus, etiam si nullum sibi, morti ptoximo, commodum inde sperare potuerit, votum, ut gerenda de hoc Lyceo cura tibi committeretur; quantumque fuerit ejus, re auditâ, gaudium; non opus est, ut tibi, Vir Amplissime, narrem. Ipse illud, dum manus moribunda id ei officii negaret, per certissimum tuum, suum, meum denique amicum, Clarissimum Oosterdykium, tibi significavit, tuoque ad id responso gavisus maxime fuit. Ut lugubris hodie tuus in hanc Academiam introitus est, ita laetus deinde & hilaris tibi nobisque fiat. Servet te Deus incolumem Reipublicae, Maximaeque in ea Urbi Amstaeliae, ac nostrae denique Scholae: ut quantum aliis, quibus magno numero felicissime fidelissimeque praees, honori es & emolumento, tantum & nobis diutissime fias.

In-

Inhumanum foret, Illustrissimi & Amplissimi Curatores & Consules, publica, in hac Panegyri, vobis praesentibus & audientibus, verba facienti, plane tacere de recentissimo à vobis in me collato beneficio, quo Historiae, qua semper delectatus fui, Ecclesiasticae docendae profitendaeque sum praefectus. Grato illud devotoque animo suscipio, id, quantum equidem potero, daturus operam, ne meam, in hoc etiam negotio, fidem diligentiamque desideretis.

D I X I.

P 3

D. M.

D. M.

Viri Celeberrimi & Clarissimi

FRANCISCI FABRICII,

S. S. T. D. Theologiae & Oratoriae Sacrae professoris,
Sacrarum literarum interpretis facundissimi, antiqua
vitae castitate integerrimi.

A*equandum patribus prisca melioribus aevi*

FABRICIUM terris abstulit atra dies.

Defunctum longo sacratae munere vitae

Excipit aeterno foedere digna quies.

Ergo laus tanta in cinerem conversa jacebit,

Unaque de meritis fama superstes erit!

Spiritus aethereis inlatus sedibus omne

Exiit humanae debilitatis onus.

Ac velut umbra fugax ablato corpore, ab illo

Restabit praeter nomen inane nihil.

Ingenii monumenta tamen doctique laboris,

Grata bonis, superant scripta, morique vetant.

Nec minus exemplum vitae, quae moribus aevi,

In vitium prona, non temerata fuit,

Exprimit HONERTUS veraci in imagine magni,

Et longa digni posteritate viri.

Un-

*Undique concurrunt moti pietate frequentes,
 Iusta soluturi quo pia Sacra vocant.
 Doctorisque sui celebrat venerabile nomen
 Concio, FABRICIAE laus numerosa Scholae.
 Doctrinam Pietas, nulli invidiosa, secundo
 Excepit plausu, sustinuitque chorus.
 O digno laus aequa Viro, praeconia vatis
 Elicit officii fors & amica fides.
 Tota cohors vatum meriti studiique parentem
 Prosequitur lacrimis & pia iusta facit.
 Junctaque Leidensi populo suspiria miscens,
 Luget in amisso publica damna duce.
 At cavet eloquio facundi nominis haeres
 HONERTUS, sterilis ne premat ossa quies.
 Exemplumque dabit pietatis nobile, doctis
 Ex quo postgenitis stabit utrique decus.*

HENR. SNAKENBURG.

TROOST.

TROOSTZANG;

Aen de Welgebooren Vrouw, MEVROUW,

ANNA VAN TEYLINGEN,

Wegens het overlyden

van Haeren Teergeliefden en Waerden Echtgenoot,
den Ouden en Wydberoemden, nu Zaligen, HEERE,

FRANCISCUS FABRICIUS,

In Zyn Hoogeerw. leeven Hoogleeraer in de H. Godtgeleertheit en
Kerkelyke Redeneerkunde in Hollants Hoogeschool, en
Leeraer in de Kerk te Leiden;

Christelyk ontslaepen in het LXXVI. jaer zyns wyzen Ouderdoms
op den XXVII. van Hooimaant c1010cccxviii.

*Ergo FABRICIUM perpetuus sopor
Urget? Cui Pudor, & Justitiæ soror
Incorrupta Fides, nudaque Veritas,
Quando ullum invenient parem?
Multis ille bonis flebilis occidit:
Nulli flebilior, quam tibi, MATRONA.*

Hor. Carm. l. i. od. 24.

„ **H**eeft dan de Slaep, de Dootslaep, oog en mont
„ Van FABER voor altoos, helaes! geslooten?
„ Waer vinden, ag! waer vinden zo terstont
„ De eerbaere Schaemte, en haere Deugtgenooten,
„ De zuivre Trouw, een eige Zuster van
„ Rechtvaerdigheid, en Waerheit zonder kleeden
„ Van valschen tooi, een weergaë van dien Man?
„ Tot veelcr smart is FABER overleeden,
„ Veel vroomen zyn daer over in den rouw;
„ Maer dieper geen, dan Gy, dan Gy, MEVROUW.

'k Zagh

'k Zagh FABER in het laetst van Zomermaent
De laetste mael; ik zagh hem onder 't lyden
Godtvruchtigh, en eerwaerdigh van gedaent';
En dacht toen niet, dat hy zo rasch zou stryden
Den laetsten stryt, en eindigen zyn' loop:
Ik dacht hem nogh voor myn vertrek te danken
Voor al het zoet, dat van zyn' lippen droop,
Voor al die wyze en vaderlyke klanken,
Voor 't onderwys in 't Godtgewyde woort,
Zo menigmael met yver aengehoort.

Ik dacht hem nogh ter quyting' van myn plicht,
Met hart en mont, myn' zegenwensch te geeven,
Te wenschen, dat hem Godt een eeuwich licht
Mogt zyn zo na als in dit sterfelyk leven:
Dit dacht ik, maer te laet, op zulk een' tyt,
Als niemant mogt den Ouden meer genaeken:
'k Gaf nu den Arts, dan weder my, de wyf;
Maer 't zy, hoe 't wil; ik most myn oogmerk stacken;
En zonder groet of afscheit heenegaen;
Ook zonder wensch van hem aen my gedaen.

Hoe zeer myn hart hier door getroffen waer',
Ik most de reis, voorheen bepaelt, voltrekken.
In Amsteldam hoorde ik een droeve maer,
Die t'Utrecht scheen tot aen den doot te strekken.
Nu zei 't gerucht; FABRICIUS is doot;
Dan weer; hy leeft, en heeft nogh zyne krachten:
Ik dobberde met hem in deezen noodt,
En most met hem geduldigh 't einde wachten;
Dat nogh van my in Hollant werd gehoort,
En myn vermack te droevigh heeft gestoort.

Te Vlissingen, maer pas in huis, vond ik
Den brief van rouw, voor lang aen my gezonden
Van U, MEVROUW, die my den laetsten snik
Des Grooten Mans, geroemt door duizent monden,
Te kennen gaf: ik danke U voor die eer;
Die my by U laet in geheugen leeven,
Ook na den doot van den Vermaerden Heer:
Heb ik tot nogh geen dankbaer blyk gegeeven,
Verschoon 't in my, terwyl uitlandigheit,
Met haer gevolg, ootmoedigh voor-my pleit.

Ik twyfel niet, of Hollants Zangberg heeft
Om FABERS lyk het rouwkleet omgehangen,
En zynen doot, daer Neêrlants Kerk van beeft,
Aenskonts geviert met Lof- en Treurgezangen.
'k Zong ook onlangs, ten tyde van het Feest,
Zyn grooten naem en dienst van vyftigh jaeren:
Hoe nu voldoen aen myn' en Uwen geest,
Ten zy ik zet een troostoon op myn snaeren;
Een toon, MEVROUW, die eens de zwaere snact
Verzachte en dryve uit het doorgriefde hart?

Ik weet, Gy zit in treurige eenzaamheên,
En slyt, helaes! met smart uw oude dagen;
Gy roept tot Godt met zuchten en gebeden,
En doet Uw huis weêrgalmen van het klaegen:
Uw drank schynt gal, Uw spys is traenenbrood,
De slaap is van Uwe oogen afgeweeken:
Gy geeft zelfs by het leeven voor den doot,
Terwyl ge zwemt in brakke traenenbecken;
Dat elk het hart doet smelten, die het ziet;
Voor al als Gy dus klaegt in Uw verdriet.

„ O Goede Gods! Hoe treft my Uwe hant
„ In' ouden dagh! Hoe zwaer is myn elende
„ Door 't scheuren van dien lieven huwlyksbaan,
„ Het liefste, dat ik buiten U hier kende!
„ Was 't niet genoeg, dat myn beminde Zoon,
„ Myn eenige, pas in den bloei van 't leeven;
„ Was 't niet genoeg, dat JAN, myn hoop, myn kroon,
„ Op Uw bevel zo onverwacht most sneeven?
„ Een doot, die toen ook mynen doot voorzef,
„ En dien ik nogh uit zwakheit veel beschrei.

„ Was 't niet genoeg myn ZUSTER ook voor my,
„ En meer met haer ten grave te zien daelen?
„ Of most 'er nogh een grooter droefheit by
„ Door 't beste part ook van my wegh te haelen?
„ O Lieve Man! O myn FABRICIUS!
„ Wat viel my 't hardt van U te moeten scheiden!
„ Hoe bitter was, helaes! die afscheitskus,
„ Dat allerlaetst en teêr vaerwel van beiden!
„ Ag! was ook toen een eind van my gemaakt;
„ Hoe zoet had my met U die doot gemaekt!

„ Gy

„ Gy zyt van Godt met Hemeleer bekroont,
 „ Den krans van hun, die hem getrouw beminden;
 „ Godt heeft zyn' Knecht uit vry genaë beloont,
 „ En voor deeze aerde den Hemel laeten vinden:
 „ Myn Lieve Man! 'k Misgun, 'k misgun U niet
 „ Na zo veel werks de rust in 't Hemelsch Eden;
 „ Maer zingt Gy daer een zaligh vreugdeliet;
 „ Ik oude vrouw, ik schreie hier beneden:
 „ Zyt Gy met al de zaligen by een,
 „ Uw ANNA is nu eenzaam en alleen.

„ O Godt! Geef kracht in zwakken ouderdom!
 „ Uw balsam kan alleen myn wond geneezen.
 „ O Jesus toon U nu myn' Bruidegom,
 „ En, in dees druk, myn' Man en Hulp te weezen!
 „ Gy kent myn hart; ik heb op U betrouwt
 „ Van myne jeugt, en laet U nogh niet vaeren;
 „ 'k Heb met myn' man altoos op U gebouwt;
 „ Verlaet my niet in myne gryze jaeren.
 „ Bedaer, o Heer! myn' geest, op dat ik stil
 „ My onderwerp aen Uw en wyzen wil.

Ja recht, MEVROUW, dat togh Uw geest bedaer:
 In deezen storm, op dat de slyt der toghten
 Van Uw gemoet niet ergers voor U baer':
 Schoon Gy U kromde in duizent duizent boghten,
 En handen wrongt in eindeloos geklagh;
 Nogh kreegtge Uw' Man, dien Grooten Man, niet weder:
 Gy weet, dat hier geen klaegen iets vermagh.
 Ei! zit, MEVROUW, in stilheit by U neder:
 Vermagh ik niets; ei! denk dan, dat Gy hoort
 Van UWEN MAN dit troostelyke woort.

„ Myn ANNA Lief! wat is 't, dat Gy beschree
 „ Uw' dooden Man met zo veel heete traenen;
 „ Wyt myn geboort' veel eer Uw treurigheid:
 „ Want die most my den wegh tot sterven baenen.
 „ Had ik geen deel gehad aen 't levenslicht,
 „ Ik had dat licht des leevens noot verloren;
 „ Nu stond de doot aenstonts voor myn gezicht;
 „ Zo dra ik was uit eene vrouw geboren.
 „ Die leeft, kan zich van sterven niet ontslaen;
 „ De morgenzon moet 's avonds ondergaen.

- „ Myn Moeder was een sterfelyke Vrouw,
 „ Zy kost zigh zelf niet voor den doot bewaeren;
 „ Haer huis was een vergangkelyk gebouw;
 „ Wat kost ze meer dan stervelingen baeren?
 „ Of dacht ge, dat een zwakke vrouw, die my
 „ Ter werelt bracht, iet eeuwighs had gedraegen?
 „ Neen, ANNA, van den doot is niemant vry;
 „ De nachten zyn 't gevolg der schoonste dagen.
 „ Hoe jongk of oudt men zy, hoe klein of groot,
 „ Hoe wys of dwaes, het eindperk is de doot.
 „ Myn lieve Vrouw! Wat is 't, dat U verbaest?
 „ Zyn dooden min gelukkigh, dan die leeven?
 „ Gy klaegt van iets, waer toe Gy zelf U haest,
 „ Waertoe elk van de wieg af wordt gedreeven.
 „ Ik ben aen 't eind', werwaerts gy alle loopt,
 „ En daer ge vroeg of laet zult alle koomen:
 „ Dat dan de smart, die U zo droevigh noopt,
 „ Door myne reën godtvruchtigh word' benoomen:
 „ Stel U, myn Kint, in mynen doot gerust;
 „ Waer voor my thans geen sterfelyk leeven lust.
 „ De Hoogeschool, waer in ik nu verkeer,
 „ Gaet het begrip eens stervelings te boven:
 „ Onniddelbaer genieten wy den Heer;
 „ Ons werk bestaat in vrolyk Godt te looven:
 „ Hier twist men niet; by de eer is hier geen nyt;
 „ De minste is hier op eenen troon gezeeten;
 „ Geen vreugt wordt hier bepaelt door mensch of tyt;
 „ Het zalige wordt eeuwigh hier geheeten:
 „ Godt zelf is hier het allerklaerste licht;
 „ Wy spieglen ons in Jesus aengezigt.
 „ Stemt Gy dit toe; wat reden dan van klacht?
 „ Of ben ik nogh te vroeg van U gescheiden?
 „ Is dit de gunst des Heeren niet veracht,
 „ Die zulk een tyt vergunt heeft aen ons beiden,
 „ Dat grysheit ons verstrekte tot een kroon?
 „ Zyt Gy alleen; o! Godt zal met U weezen;
 „ Betrouw op hem; hy is en blyft Uw loon:
 „ Waervoor zoudt gy, myn Vrouw, op de aerde vreezen?
 „ By Godt te zyn geeft een gerust gemoet;
 „ En Godt was lang Uw Beste en Hoogste Goet.

„ Ik

„ Ik zie eerlang myn ANNA hier om hoog;
 „ Hier zult ge my en Uwen Zoon ontmoeten;
 „ Uw Zuster, die voor U ten Hemel vloog,
 „ Wacht mede Uw komst; U zullen de Englen groeten,
 „ En Jezus zal U plaetsen aen zyn zy.
 „ Dit zy Uw troost! Ik moet myn rede staeken;
 „ Vaerwel! Elk zingt Godts lof hier even bly;
 „ Ik moet met hun my in Godts lof vermaeken.
 En ik, MEVROUW, ik eindige mer hem;
 Godt gunne ons bei dat bly Jeruzalem!

J. H. JUNGIIUS.

G 3

ROU.

NAGEDACHTENS

Van den Wydberoemden Hoogleeraer

FRANCISKUS FABRICIUS.

Daer sneeft die Zwaen, zoo blank van borst en pluim,
Die onlangs nog haer vegen lykzang queelde!
O neen: z' ontvliegt het doodſche wereltruim,
En ruilt om hoog een Paradys vol weelde.
FABRICIUS, help hemel! geeft den geest.
De Reden valt in onmacht op zyn ſterven.
Wy klagen slechts: die Godtsman is geweest!
En denken niet, dat hy de ruſt gaet erven.
Dat is die ſtap, dichtlievend Lezer, dien
Myn Zangeres, wanneer zy hem verzelde
Ten kanſſel, om zyn jubelfeeſt te zien,
Als d' overtocht van het *niet verder*, ſpelde.
Haer liertoon klonk van zoo veel zeltſaemheeden;
Waer door myn Helt, ten hoogſten top geklommen,
Een Wonder van de Chriſtengryzaerts ſcheen,
Dat zy 's Mans lof niet luider wiſt te brommen.
Nog was haar wensch, de Tydtvoogt mocht zyn' dag
Tot aen het feeſt der gulde bruiloft rekken!
Beleeft hy dit, zoo dacht ik vaek, dan mag
Die afgeleeſde in vrede henetrekken:
Dan zal het Paer, de luſt van myn gedicht,
Der dagen zat, des rykdoms, en der eere,
Het eeuw'g feeſt, in 't zalig vreugdelicht,
Met vollen gloor gaen vieren by den Heere.
Maer ach! de pen, verſneden tot dien zang;
Valt, pas te vroeg, myn Dichtnimf uit de handen;

De

De snaer, gestelt voor 't houchelyk ceslang;
 Wordt afgescheurt door dodelyke tanden.
 Myn FABER gaet ten avontmael voor uit;
 By 't Lam te gast, doch laet zyn Weduwvrouwe
 De Jonglingfchap, Messias aerdtfche Bruit.
 En 't Hoge School in ongeneesb'ren rouwe.
 Thans eifcht myn liet verandering van stof;
 Ik word geperst, hoe min my 't zingen luffe
 Tot treurgezang, gelyk ik steeds den lof
 Myns Meesters zong, dien ik de voeten kuffe.
 Dir wil en wacht de vriendfchraet; ik kon
 Schier anders noit het zacht verwyf outduiken
 Dat ik den glans begroette van myn zon;
 En zweeg, nu zy haer helder oog zou luiken
 De dankbaerheit gebiedt dien leffen plicht;
 Die hemeldeugt doet zelfs 't geringste blinken.
 Zy zal genoeg vergoeden aen myn dicht,
 Het geen gewis de droefheit zou verminken.
 'k Deed in dees tydt naer Leiden eene reis,
 En keerde laet, om reden, niet t'ontveinzen
 Toen vond ik juist, my schikkend naer den eifch
 Myns werks, een hoekje, om stil te konnen peinzen.
 Daer zat ik vry, en in myne eenzaamheit;
 Doch werd verrast door 't onverwacht verschynen
 Van eene Maegt, die 't geen ik had bereit
 Voor d'aendacht deedt uit mynen zin verdwynen.
 By 't fchynend licht der zilverblanke maen
 Zag ik 't gelaet van haer goetaerdig wezen;
 Haer houding stont my even dierbaer aen,
 Waer in een zweem van eerbiet was te lezen
 Het opperkleet, met bloemen in den boort,
 Droeg hier en daer het beelt van zulke dieren
 Die d'outheit hieldt voor dankbaer in hun foort;
 En ploodte los met onbedwongen zwieren
 Haer eene hant verroonde een open blad
 Gedenkrol van de gunst der brave lieden
 Wyl

Wyl d'andere de palm vol water hadt,
 Om, zoo het scheen, ten offer aen te bieden.
 Een altaer stont op 't hoofdieraet geprent;
 De borst ontdekte een brandend hart van buiten.
 Wie is 't, die nog de beeltenis niet kent,
 Dien ik den naem der Dankbaerheit moet uiten?
 Op, sprak zy, denk aen Uw' Gamaliël,
 Gy immers hong voorheen aen zyne lippen.
 Vergelt voor 't lest zyn liefde. 't is niet wel,
 Dat gy dit nûr, zoo dienstig, laet ontglippen.
 't Is hier de plaets, nu 't avontwintje zuift,
 De maentoorts in een dauwzee schiet haer stralen,
 De zachte golf al kabbelende bruiſt,
 En in de stilte uw dichtgeest aên kan halen:
 't Is hier de plaets, om, tot een jongſte blyk
 Van dankb're zucht, uw doſſe kunſt te nopen.
 Strooi vaerzen, voor cipreſſeblaên, op 't lyk
 Van hem, die u heeft met zyn leer bedropen.
 Schryf 't ſtorgezang, dien Man ter eere, by
 Den bondel van uw and're loſgodichten;
 Op dat zyn Naem in eeuwige achting zy.
 Dat heet den plicht eens leerlings te verrichten!
 Hef aen, betreur dit bitter ſterfgeval.
 En krygt de deugt meer luifter door het miſſen,
 Meld, wat 'er met FABRICIUS nu al
 Ten grave dale, in loſgedachteniſſen.
 Meld, hoe zyn brein een' ryken letterschat,
 Zyn tong de gaef van hartinnemend ſpreken,
 Zyn oog een ſtrael van vrientlykheit bezat,
 Zyn eſſen gang geen laſter kon ontfleken.
 Meld, hoe veel dienſt hy toebracht aen 't gemeen,
 Op dat men recht dit groot Geſchenk waerdere,
 't Welk Godt ons gaf, en, na 't langdurig leen,
 Weér tot zich nam: gezegent zy de Heere!
 Herinner aen ſieffhebbers van Godts Woort
 Zyn vrucht'b're vlyt, om dat ſteeds te onderzoeken;

Dic

Die heeft men in zyn gulde Reën gehoorrt,
Die leeft men nog in Cederwaerde Boeken.

Geef zonder schroom uw oorgetuigenis
Van 't onderwys, uit synen mont genoten;
Tuig voor de vuist, dat nergens klaerder is,
Of vryër, wyl noit vraagdeur werdt gefloten.

Beroep u op de heilschaer, die alom
De vruchten strooit des vooraets van zyn schole;
Dan roert gy 't hart van een' ontelb'ren drom,
't Welmenend hart gloeit dan gelyk een kole.

Roem boven al zyn lust en rust aen vree;
Hy strengelde zoo gaeg de broederhanden:

Niets was hem meer tot iunig-hartewee,
Dan 't wroeten in zyn eigen ingewanden.

Maer teffens roem zyn heil'gen yvergloet,
Die blaekt', als oit de waarheit werdt gelastert;
Of godvrucht, door 't oudtwysfche wangebroet
Van fabelen, in bygeloof verbaftert.

Doorloop den lof van zynen levenstydt,
Spreek andermael van gryze meesterstukken:

Doch koomt gy aen het einde van zyn' ftrydt,
Dat 's kunst, den roem zyns sterfbedts uit te drukken!

Hier blonk de deugt van 't Christelyk gedult;
Hier klonk de stem van krachtige gebeden;

Hier zag m' een ziel, met hemelvreugt vervukt,
Die hoopte en hygde in afgematte leden;

Een' geest, zoo vlug en werksaem, hoe gekrenkt
Door 't lichaemsquael, by tusschenpoos van 't grieven.

Dat niemant schier gezetter overdenkt
De troostleer, ja gehele Apostelbrieven.

Vereeuwig tog, in letteren van gout,
Die dootspreuk, ons door zynen Vrient gezonden;

Zoo blyk', hoe een rechtvaardige vertrouwt
Ook in den doot, en zalig wordt ontbonden.

Zie daer 't verhael der dichterlyke schim,
En my gereedt, dien last te doen geschieden:

H

Macr

Maer 't is vergeefs myn' dichtgeest uit de kim
Des grafs van myn' Meccenas op te ontbieden.

De Dankbaerheit, dat meer is, dooft myn lust
Tot poëzy, al schynt zy die te manen;

Ja 't boezemvuur der dichtkunst wordt gebluscht
Door eene golp van tortelduivetranen;

Wie word't niet koudt, wen hyze ziet uit 't oog
Afslytten van 's Hoogleeraers hartvoogdesse?

De Toeverlaet der Weduwvrouwen droog'
Haer wang, en leg' de tranen in zyn vleesche!

FABRICIUS, door HONERTS groten Zoon
Beredevoert, hoeft ook geen lykgezangen;

Doch anders word't van SNAKENBURG die toon-
Best opgezet, door JUNGIIUS vervangen:

Wy, minder voort van Dichters, onze klacht,
In Roomsch of Duitsch, aen 't Paikpaer gansch verblyven.

Vernoeft u dan, die van myn hant iets wacht,
Dat zy op 't graf een korte spreuk ga schryven.

G R A F S C H R I F T.

*Kerkganger, zeg: Hier rust een Siersteen van Godts huis,
Een Zuil van 't Hoge School, een Vraagbaek der Geleerden,*

*Een Star in Jezus hant, een Vaendrig van zyn kruis,
Een Zielarts voor Godts volk, een Geestel der verkeerden:*

*Zeg eens zoo veel; maer 't is te luttel, en te klein
De grafzerk voor den schat der onuitmeetb're gaven*

*Van eenen Fenix: noem 's Mans groten Naem alleen.
't Sluit alles in: HIER LIGT FABRICIUS BEGRAVEN.*

THEODORUS PALUDANUS.

ROU.

R O U K L A G T,
OVER HET AFSTERVEN
VAN DEN HOOG-EERWAARDEN, EN HOOG-GELEERDEN
HEERE,
DEN HEERE
FRANCISCUS FABRICIUS,

Hoogleeraar in de Heilige Godtgeleertheit en Kerkelyke Redeneerkunde,
Lid van de Koninglyke Maatschappy te Londen, en Outleenaar
in de Kerke te Leiden.

In den Heere ontslaapen den 27. July 1738.

Wat droeuer roukreet treft myn geest,
'k Zie elk bedrukte traanen schreien,
FABRICIUS, agh! is geweest,
De groote FABER is verscheien;
Eilaas, dat overheerlyk licht,
Dat zo veel Zielen heeft gesticht,
Die Flonkerstar heeft nitgescheenen,
De Luister van Godts School en Kerk,
't Sieraat aan Salems metzelwerk,
Is eind'lyk uit ons oog verdweenen.

Treur, Treur en hef een rouklagt aan,
O Leidtsch Atbeen? en Gy Gemeente?
Strooi op zyn Lyk Cypresse blaân,
Beschrei, beschrei zyn kout gebeente;
Vlegt eenen Groenen Letterkrans,
Om 't dierbaar hooft uws Grooten Mans,
Die altoos yverig en wakker,
Voor Zions Welzyn heeft gewaakt,
Daar hy van heilig vuur geraakt,
Wiert trou bevonden op Godts Akker.

Wat heeft hy by U werk gedaan,
In twee en veertig volle Jaaren,

H 2

Dk

Die by als Leeraar heeft geslaan,
 Om U Godts heilwoort te openbaaren;
 En als een trouwe Kruisgezant,
 Getrou Godts kruisbannier geplant:
 't Geboor bleef aan zyn toonen hangen,
 Toen hy al predikende met
 Het heilig Evangelinet
 Zo veele zielen wist te vangen.

De blydſcap rees op het gelaat;
 Van zyn gemeenti', wier ingewanden,
 Ontluitende Godts vredenraadt,*
 Hy roerde, en ben het hart deedt branden,
 Van Liefde tot Godts grooten Zoon,
 Die 's Vaders heerlykheit en throon,
 Naar het beſluit der eeuwigbeeden
 Verliet, om zyne dierb're Kerk
 Te zaligen, dit groote werk,
 Ging hy in 't gansch beſlag ontleeden.

Zyn yver hielt volſtandig aan,
 Deedt het geloof der vorige eeuwen,
 Ten ſpiegel aan de Godvrucht ſtaan:
 Den grooten Brief aan den Hebreewwen:**
 (Een ſchat, die veel geheimen meldt.)
 Haar predikende, wiſt die veldt,
 Het Zout dier Goddelyke Waarheit,
 Waar in de Aloude Schaduwet,
 Van Iſrel wert in 't licht gezet,
 Te brengen in zyn volle klaarheit.

Myn Zangſter dwaalt in het getal,
 Van zo veel uitgeleeeze ſtoffen,†
 Waar in hy Chriſtus overal,
 Met zyn graveerz'len heeft getroffen;
 't Zy hem, die Wyze Guldemont,
 Haar uit het Oude of Nieu Verbont

Af-

* Dit ſtuk volbragt zyn Hoogeerwaarde in Drieenvyftig Leerredenen meerendeels uit het Prophetiſche woordt genomen.

** By hem opengelegt in hondert en vyftig Predikationen.

† Als de geheele geſchiedeniffe van Godts Oude Kerk van het begin der Scheppinge door de volgende Eeuwen heen, den 104. 105. 106 Pfalm; den geheelen eerſten Brief van Petrus, en meer andere gewigtige Stukken van Godts heilig Woordt.

*Afschietste. Zyne Leer besproeide
Elks harte, 't geen zich willig boog,
Als met een dau, die van omhoog,
Van Hermens toppen neder vloeyde.*

*Dit heet Vorst Jesus dierv're bruidt,
Te ontfouwen Gods geheimenissen;
Dit heet haar de eefste paerlen uit,
De Zee van 't Godlyk Woordt te vissen,
En in een net gepast verbandt,
Te snoeren tot een balskarkant,
Om haare borst daar mee te omhangen,
Op dat, wanneer haar bruigom daagt,
Zy hem als eene reine maagd,
In Bruilofs kleed'ren zou ontfangen.*

*Met welke eene welspreekenheit,
En kracht van Goddelyke reeden,
Heeft hy Hoogmade's heil verbreit,
Hoogmade, die 't gewenste beeden
Zag, dat het godlyk licht by haar,
Gestelt wiert op den kandelaar,
Voor ieder in het huis des Heeren:
Terwyl men haar een tempel slicht,
Waar in hy d'eersten dienst verricht,
Het eerst Gods grooten naam deelt eeren.*

*Hoe bleek stont elks gelaat en naar,
Toen bunne Geestelyke Vader,
Die hen by na de vyftig jaar,
Gestrekt hadt tot een Zielenraader,
Zou scheiden van zyn grooten post,
Van 't Leeraarsampt wiert afgeloft,
Om Grooten HONERT plaats te maaken,
Die voor hem nu ter wacht zou staan;
Hy zelf toog 't priesterkleedt hem aan;
Om 's Heeren tempel te bewaaken.*

H 3

Ont-

* Num. 20. vers. 24-28. Daar Aaron door Moses op goddelyk bevel zyne Priesterlyke Kleederen worden uitgetrokken en Eleazar aangedaan; zynde dit de Bevestigings-text geweest, waar mede zyn Hoog-eerwaarde den Hoog-geleerden Heer Joan vanden Honert voor hem in den heiligen dienst inzeggende in de Gemeente van Leiden.

Ondanks zyn rust, wist zyne stem,
 Nog drierwef zielen te bekooren,
 Als hy van Arkels Gornichem,
 Zyn weldoorwrogte retn liet hooren,
 Twee jaaren nu nog pas geleen,
 Zag men hem daar ter kanzel treen,
 Om 't Priefterscap, 't geen in die tyden,
 Was zaam geuleit in haare muur,
 Het Sanhedrin op 't plegtig uur,
 Met zegeningen in te wyden.

Ja 't beugt wy, dat hy 't Jubelfeest,
 Zyn Vyftigjaar gen dienst zou proeken,
 Hoe vol van Godlyk Vuur en Geest,
 Hoe krachtig en hoe onbezweken,
 Was hy in 't werk van zynen Heer,
 Hoe yurig zocht hy Davids leer,
 Elk op 't gemoet toen aan te dringen,
 Vreeft Gods, doet goet en wykt van 't kwaat,
 Was voor het laaste zynen raad,
 Dien Swaanzang moest hy ben zingen.

Zoude ik nu melden, met wat glans,
 Hy Leidens Akademizaalen
 Omsieen, en aan den hemelstrans;
 Stont van haar Hoogefchool te praalen,
 't Geen hem zo teer aan 't harte lag,
 Die hy gefladig dag aan dag,
 Met waare Godvrucht en geleertheit;
 Verlichte, en zyne leffen gaf,
 Waar voor het boos en zondig kaf,
 Verfloof van dwaaling en verkeertheit.

Het Noorde, Zuide, West en Oost,
 Kan van zyn Leereelingen fpreken,
 Godts heilige Gemeent' ten troost,
 Gefladig yvrende onbefweken,

In

** Zynde van zyn Hoog.eerwaarde te Gornichem den 3. July 1736. de Sinodale Inleydings-predikatie gedaan over 2 Kron. 5: vs. 11-14. die kort daar na het licht zag.

† Pf. 34. vs. 12-19. Zynde dit gewest de Stoffe, waar mede zyn Hoog.eerwaarde op den 24. Novemb. 1736. zyn Jubile of Vyftig Jaarigen dienst heeft gepredikt. Te Leiden gedrukt Anno 1736.

To Zions heilig Akkerwerk,
Sieraaden zo van School als Kerk,
Die over al zig lofelyk kwoeten,
En eertyts aan de voeten van,
Dien Waereltwytsberoemden Man,
Dien Grooten Leeraar zyn gezeeten.

Die paerel is nu van de kroon,
Van Leidens Hoogeschool gevallen,
Wat naarder galm, wat droever toon,
Verheft zig in haar tuimel dalen.

FABRICIUS, myn roem en eer,
Eilaas! dus klaagze en is niet meer;
Hy die myn derden Eeuw dag vierde,
Toen Rome, Torfen, en Acheen,
In mynen tempel was by een;
En my het hooft met Lauren fierde.

Al 't wondre scheen voor hem gespaart,
Noit zag men zynen goet zwichten,
Van weynige geëvenaart,
In zeldzaambeeden te verrichten:
Dien ik van 't Schoolbewint myn staf
Tot waarnaat in de handen gaf.
Wat heeft hy wond'ren aan een schakel,
Gebecht van drie en dertig jaar,
Die by myn School in 't openbaar,
En Kerk verstrekt heeft een Orakel.

Dus sprakze en eindigde haar klacht,
Om zyne rust niet te verstooren,
Terwylze een Opperleeraar wacht,
Die haar en Zion heil doet booren.
Met nederig gelaat en stil,
Zich onderwerpen aan Godts wil,
Daar hy ter starren ingevaaren,
Van 't Godlyk heil-licht wert bestraalt;
Godt heeft zyn dienstknecht thuis gebaat;
Om hem zyn vreugde te openbaaren.

Hoe troost ik U nu braave Vron,
In al uw Zuchten, Weenen, schreien;

*Gy, die byna versmelt van Rou,
Nu ge Uwen Man ziet grafwaarts leien,
Die Vyftig Jaar, wat fcheelt het veel,
Uw kuische Liefde viel ten deel,
Hy zal U niet altoos begeeven,
Gy zult eens onverderfijk zelf,
Als gy met hem in 't Grafgewelf,
Geruft hebt, 't zamen eenwig leeven.*

GRAF SCHRIFT.

Hier legt FABRICIUS, die Kerk en School verplichte,
Aan de eerste Vyftig Jaar ten dienften heeft geftaan,
En drie en dertig ruim 's Lands Hoogeschool verlichte,
Eer dat die groote Zon voor 't oog is fchuil gegaan;
Zyn lichaam rust in 't Graft, zyne ongemeene gaaven,
Zyn in het dankbaar hart van School en Kerk begraven.

ADRIAAN HECKENHOEK.

GRAF-

GRAF SCHRIFT
OP DEN
HOOGGERWAERDEN EN HOOGGELEERDEN HEER,
DEN HEER
FRANCISCUS FABRICIUS,

Hoogleeraer in de Heilige Godgeleerdheid, te Leiden.

Hier rust het sterfelyk deel van FABER, in dees' aerde,
Wiens Wysheid niemand kan uytdrukken, naer haer waerde:
't En zy dat hy syn' tyd met allen vlyd besteed',
Tot 't spreken van zyn' tael, en 't doen, gelyk hy deed'.
Noyt was hy min gerust, als toen zyn tong moest rusten:
De zwakheid van het lyf verdooft geen heil'ge lusten.
Hier rust hy, die noyt rust in al het waerelds vondt.
Hier rust hy, die, tot rust, zyn' geest ten Hemel zondt.
Hier rust de Man, wiens naem door 's Waerelds rond steeds bromde,
Wyl hy met mond en pen den Ongodist verstormde.
IEHOVA heeft hem lang met zyne gunst beloont,
En met der Zael'gen lot in 't Hemelryk gekroont.

C. K. BRENDER à BRANDIS;
J. U. Candidatus.

TER GEDAGTENISSE
VAN DEN
HOOGEERWAERDEN, WYPPEROMDEN, EN
GODTZALIGEN HEER,
DEN HEER
FRANCISCUS FABRICIUS,

Professor in de H. Godtgeleerdheid, &c. &c. in de Universiteyt,
te Leyden,

GEWIERD DOOR DEN SEER VERMAERDEN HEER
JOAN VANDEN HONERT, T. H. ZOON,

Mede Professor in de Godtgeleerdheid, te Leyden.

De Hoogeschool had nauw haer' tranen van de wangen
Gedroogt, dewyl de doot ter neder had gevelt
Vrouw Themis Voesterling, of wort ras weêr omhangen
Met rouwgewaet. Men ziet haer deereiyk gekwelt,
Nu haer ontruikt word een der trouwste Kruisgezanten
Van 's Heilands dierbre Kerk, een Zuil van 't Leidsch Aseên,
Gewoon de zuivre leer van Jesus voortteplanten:
Dat licht dat kortelyks zoo luisferryk nog scheen
Op Zioms kandelaer. Wie word niet overwonnen
Van welklacht? Wie klopt niet van droefheid op de borst,
Terwyl de Leydsche Maegt schreit beele tranebonnen,
En 't aengezicht mismaeckt bedekt heeft met een korst?

Maar